

- Pojezierze Szczecineckie, UTM: XV03, śródleśny zbiornik dystroficzny ok. 2 km na wschód od miejscowości Borne Sulinowo. Powierzchnia ok. 0,25 ha głębokość maks. ok. 2 m., otoczony lasem sosnowym, z zaroślami wierzbowymi przy brzegu zbiornika (porośnięta połowa linii brzegowej). Z brzegów nachodzące pło torfowcowe. Jedna larwa *A. subarctica* została złowiona 12 VI 2001 roku na granicy pła torfowcowego i wody.

Przemysław MROWIŃSKI, Barlinek
Andrzej ZAWAL, Kat. Zool. Bezkreg. i Limnol. USz, Szczecin

333. *Aeshna affinis* (VANDER L.) (*Odonata: Aeshnidae*) w dolinie Bugu w roku 2000

Aeshna affinis (VANDER L.) (*Odonata: Aeshnidae*) in the valley of River Bug in the year 2000

KEY WORDS: Dragonflies, *Odonata*, *Aeshna affinis*, E Poland, new localities, the River Bug valley.

Aeshna affinis (VANDER L.) jest ciepłolubną ważką śródziemnomorską, w Polsce do poprzedniej dekady znaną z nielicznych stanowisk. Poza pojedynczymi stwierdzeniami w Wielkopolsce i na Nizinie Mazowieckiej, leżały one w regionach południowych. Ostatnio ukazało się kilka doniesień z Lubelszczyzny i Wielkopolski, jednak wiedza o występowaniu omawianego gatunku w naszym kraju pozostaje niezadowolająca i cenne są wszelkie nowe obserwacje.

Prowadząc obserwacje w dolinie Bugu odkryłem w dniu 11 VIII 2000 trzy nowe stanowiska *Aeshna affinis*:

- Dorohusk (FB97), starorzecze Bugu (powierzchnia ok. 15 arów), okresowo połączone z rzeką, przy rzece głębokie, dalej płytkie, okresowo wysychające. Roślinność z dominacją *Carex* sp., tworzącej zwarty, łanowy szuwar ze związku *Magnocaricion*. Miejsca głębsze z otwartym lustrem wody, płytsze całkowicie zarośnięte przez turzyce.
1 terytorialny ♂ nad najpłytszą częścią zbiornika z gęstym szuwarem turzycowym.
- Uhańka ad Dorohusk (FB96), łąki na skraju pradoliny Bugu, przy szosie Hrubieszów-Dorohusk. Podłoże podmokłe, z mchami. Większa część łąki porośnięta wysokim, łanowym, zwartym szuwarem *Carex* sp. z domieszką *Juncus* sp.
3–4 terytorialne ♂♂ nad gęstymi szuwarami turzycowymi.
- Gródek ad Hrubieszów (GB13), nadbrzeżna łąka w widłach Huczwy i Bugu, corocznie zalwana przez obydwie rzeki, z płytkim zbiornikiem o powierzchni ok. 50 arów w centrum. Dominująca roślinność: trawy (*Graminae*), *Carex* sp., *Juncus* sp., miejscami *Schoenoplectus lacustris* (L.) PALLA.
2–3 terytorialne ♂♂ nad szuwarami traw i *Carex* sp.

Do niedawna *A. affinis* stwierdzano w Europie Środkowej bardzo rzadko. Jeszcze rzadsze były doniesienia o przetrwaniu zimy przez założone przez migrantów populacje: w Polsce odnotowano zaledwie kilka takich przypadków (BERNARD, SAMOŁĄG 1994: Opusc. zool. flumin., 117: 1-7). Każde doniesienie było więc prawdopodobnie świadectwem migracji z południowej części kontynentu. Od poprzedniej dekady ilość stwierdzeń wyraźnie wzrosła, tak więc mamy do czynienia przynajmniej z nasileniem migracji. Ostatnie dane z Polski

i Niemiec wskazują też, że niewielka część populacji może przeżyć zimę i w niektórych przypadkach przetrwać nawet kilka lat (BERNARD, SAMOŁĄG 1997: Opusc. zool. flumin., **153**: 1-12; BUCZYŃSKI 1999: Acta hydrobiol., **41**, 3/4: 219-230).

Na łąkach nadbużańskich koło Gródka *A. affinis* była już stwierdzana w 1995 r., w miejscu oddalonym o niecały kilometr od stanowiska podanego w tej pracy (BUCZYŃSKI 1996: Wiad. entomol., **15**, 1: 5-11). Jednak trudno uznać to za dowód istnienia tu trwałej populacji. Wskazuje to raczej na rolę doliny Bugu jako drogi migracji owadów.

Dziękuję Panu Rafałowi BERNARDOWI za cenne uwagi do pierwotnej wersji pracy.

Paweł BUCZYŃSKI, Zakł. Zool. UMCS, Lublin

334. Nowe stanowisko *Orthetrum coerulescens* (FONSCOLOMBÉ, 1837) (*Odonata: Libellulidae*) w południowo-wschodniej Polsce

New locality of *Orthetrum coerulescens* (FONSCOLOMBÉ, 1837) (*Odonata: Libellulidae*) in the southeastern Poland

KEY WORDS: Dragonflies, *Odonata*, *Orthetrum coerulescens*, new locality, SE Poland.

Orthetrum coerulescens (FONSCOLOMBÉ) rozwija się najczęściej w czystych, niewielkich wodach biejących: strumieniach, źródłowych i przyźródłowych odcinkach mniejszych rzek, kanałach, rowach. W Polsce znany jest z ok. 50 stanowisk, w większości leżących w południowej części kraju: w górach i w regionach sąsiednich. Na niżu jest stosunkowo rzadki. Ponadto w ostatnich latach, mimo intensywnych badań, odkryto zaskakująco mało jego stanowisk. Może to sugerować, że omawiany gatunek znajduje się w regresie, i było powodem umieszczenia go w nowej edycji polskiej „Czerwonej listy ...” w kategorii DD (BERNARD i in. 2002: [W:] GŁOWACIŃSKI Z. (red.): Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce. Instytut Ochrony Przyrody PAN, Kraków: 125-127).

Prowadząc obserwacje na Wyżynie Lubelskiej, odkryto nowe stanowisko:

- Wieprzów Ordynacki ad Tomaszów Lubelski (FA79), 25 VIII 2001, 1♂, złowiony wczesnym wieczorem na okresowych rozlewiskach na łąkach wokół Wieprzowego Jeziora (politroficznego źródłowego zbiornika rzeki Wieprz), leg. et coll. P. ZIĘBA, det. P. BUCZYŃSKI. Więcej osobników nie obserwowano. Gatunki towarzyszące: *Sympetrum danae* (SULZ.) – pojedynczo, *Sympetrum sanguineum* (O. F. MÜLL.) – bardzo licznie.

Liczba doniesień o *O. coerulescens* z wyżyn południowo-wschodniej Polski jest zaskakująco mała. Z Rostocza wzmiankuje go jedynie URBAŃSKI (1948: Annls Univ. M. Curie-Skłodowska, Sec. C, **3**, 11: 289-317), bez podania stanowiska. Później nie był tu stwierdzany (ŁABĘDZKI 1985: Parki nar. Rez. przyr., **6**, 2: 85-91; ŁABĘDZKI 1990: [W:] Fauna Rostocza. Instytut Zoologii PAN, Warszawa: 30). Także z Wyżyny Lubelskiej i Wyżyny Wołyńskiej znane są tylko dwa stanowiska (BUCZYŃSKI 1996: Wiad. entomol., **15**, 1: 5-11; BUCZYŃSKI 1999: Acta hydrobiol., **41**, 3/4: 219-230). Wprawdzie omawiany gatunek jest elementem śródziemnomorskim, ale w Polsce dochodzi aż do Pomorza (m.in. DOBBRICK 1994: Ber. Westpreuss. bot.-zool. Ver., **45/46**: 21-24). Na omawianym obszarze powinien zatem znajdować korzystne warunki do rozwoju. Tym bardziej, że jego potencjalne siedliska występują tu w dużej liczbie. Można więc przypuszczać, że ubóstwo danych w piśmiennictwie jest odbiciem stanu